

ל"ה, סיון

DOC 426

אל אחים באש

לנאמני ציון באירופה הנאצית

אגרת זו נשלחה לפעילי ההסתדרויות הציוניות והסתדרויות "החלוץ" והנוער, בארצות השונות שבאירופה הנאצית. לפי העדויות הרבות שהגיעונו היתה לה השפעה גדולה ומעוררת בקרב התנועה הציונית והחלוצית במחנותיה.

קושטא, תש"ג, 10.8.43

אחים יקרים, המכתב הזה שלוח לכל הנאמנים לציון בגולת אירופה אשר אליהם יגיעו הדברים. באתי הנה מירושלים לטכס עצה יחד עם הסברים הפועלים כאן בשליחות הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית ימים הגברת מפעלי העזרה והישע למען אחינו השבויים בידי צר. אנו עושים כעת מאמץ נוסף — אולי מאמץ אחרון — לחלץ לפחות חלק מיהודי ארצות צאקאן מצפוני האויב. בראש וראשונה את הילדים ובני הנעורים, ולהעלותם לארץ. אנו נפתלים נפתולים קשים עם המכשולים שבדרךנו ואיננו יודעים אם נצליח להתגבר עליהם. אנו מתאמצים בינתיים, במידת כוחנו להושיט סעד ליסאיות הפליטה של קיבוצי אחינו שנדונו לכליה, לחזק את ידיהם ולאמץ את ידם למען חיזוקו מעמד צדיקבור זעם.

בהזמנות היותי כאן, במקום שממנו נקדע צוהר לתוך עמק הבכא, רצוני לשלוח לכל אחינו שמעבר לחומה את ברכת הארץ והישוב, את ברכת ההנהגה וציונות היושבת בירושלים.

לה לשוני מלתכיע את הגות לבי. קטונתי מעצם האחריות הרובצת עלי. לא אשחית מלים לבסא את הפלצות שאוחזתנו לשמע הזוועות והבלהות שעברו עליכם והעוברות עליכם צדיק, את חרון אי-האונים הבוער בלבנו על המוני שרונים שהובלו כשיות לטבח, את גאוותנו על גבורת-היאוש וקידוש-השם של לחמי הניטו, את עלבון לבנו הצורב על ההשפלה והבויון שהם מנת חלקם של ציטארים בחיים, את חרדתנו העמוקה לגורל הצפוי להם מחור-מחרתיהם. גם לא אתנה במפורט את פרשת מאמצינו ונסיגותינו להחיש לכם סעד וישע. אפסר לא עשינו די, אפשר ההמצנ הזמניות. אתם הסחתם ראשיכם בכתלי יצלא מבפנים, אנו ביקשנו להפיל את החומה בקול זעקתנו מבחוק. כאשר הגיענו ציטורות הראשונות על הנוראות שהחלו — היינו המומים. לא ידענו אם אמת סבריים. שאלנו את נפשנו במה נוכל להושיע. משתכפו הידיעות ונתבררה אמר-ציון, קמה עד מהרה תנועה כבירה של מחאה ותביעה למעשי הצלה. בארץ-ישראל, באנגליה ובאמריקה נתעוררה פעולה ציבורית רחבה, גם בברית המועצות נציגו כינוסים יהודיים שהתריעו על מעשי ההשמדה. במרכזים הגדולים של הדימוקרטית הבריתית והאמריקנית לא ירדה השאלה מעל סדר-יומנה של ציבוריות הכללית. בחוגים לא-יהודיים רחבים נתגלו ערות רבה ורצון כן לבוא יצירה. כמה מחסדי אומות העולם התמסרו כליל לענין המיוחד הזה ולא נתנו

משה שרתוק: לנאמני ציון באירופה הנאצית

דרשנו לפתוח לרווחה את שערי ארץ-ישראל לעליה מארצות האויב ולסייע לעליה זו בפועל ממש.

נחלנו אכזבה. טרדות המלחמה, חוסר אמצעי הובלה, מספרם הרב של הסטונים הצלה, שימשו תואנות להצדיק את דחיית עצומותינו. הדבר האחר והיחיד שהושג תחת הלחץ המתמיד של דרישותינו ובעזרת דעת הקהל הבריטית הוא הקצבת שלושים אלף רשיונות העליה שנותרו לנו לפי "הספר הלבן" לעליית ילדים עם אחוז מסוים של מבוגרים מארצות האויב. בראש וראשונה ממדינות הבאלקאן. עד אז היתה העליה מארצות האויב אסורה.

אכן עם כל הצימצום שבדבר היה בהחלטה הזאת ביטוי רב-משמעות למצב העם היהודי בעולם. היתה כזה הצדקה ניצחת לחזון הציוני — שגם ממשלה אשר ידיה כפותות במדיניות "הספר הלבן" לא מצאה בשעת צווקה זו ברחבי העולם כולו שום מקלט אחר שבביל הפליטים היהודים זולת ארץ ישראל בלבד.

למעשה לא עלתה בידינו לנצל אלא מעט מוצרי הרשיונות שברשותנו — בהלל תקלות ומכשולים שונים שעורנו חותרים לסלקם מעל דרכנו. אבל גם אילו ניתן לנו להעלות את כל שלושים האלה, לא היה כזה פתרון לשאלה הגדולה.

במצב זה לא נשאר לנו אלא לעשות על דעת עצמנו ובמידת כוחנו מה שאפשר, כדי להחיש לכם עזרה במקומותיכם למען החיזוק מעמד עד שלצא כולנו מן המצור.

לשם כך נוצר המרכז הקטן הפועל עכשיו במקום שממנו הנני כותב אליכם. הוא בא להשלים את הפעולה הנעשית על ידי נציגותנו הקבועה בגיינבה ופועל מתוך קשר אמיץ אתה. תפקידיו הם לנצל את כל האפשרויות הקיימות ולגלות אפשרויות חדשות ליציאה ולעליה; להמציא לכם עזרה ממשית באמצעים המת-גיסיים בארץ ואשר אולי יגויסו ממקורות אחרים אם נצליח לגלותם; לקבל מכם ידיעות על הנעשה בכל ארץ וארץ. ידיעות על הכלל כולו ועל פרטים; לשלוח לכם ידיעות על המתרחש בארץ ובעולם היהודי והעפשי; לעמוד על המשמר כדי לנצל כל אפשרות של קשר ומגע בלתי אמצעי, בייחוד לקראת התקופה החדשה, הרת אפשרויות וסכנות חדשות, המזשמשות ובאה. המרכז הזה פועל מטעם הסוכ-נות היהודית, ההסתדרות הציונית העולמית והישוב העברי המאורגן, שהקים מתוכו ועד הצלה המורכב מבא-יכוח כל הארגונים והחוגים. פעולת העזרה וההצלה שליו נועדה לכל יהודי בלי הבדל מפלגה וזרם. דברי הקריאה וההסברה שלנו מיועדים בראש וראשונה לחברינו הציונים ולכל המוכנים להתלקט בשעת חירום זו מסביב לדגלנו.

אין מטרתנו לשלוח לכם דברי עידוד לשם עידוד גרידא. מטרתנו היא לחדש בינינו לבינכם את ברית מלחמת ישראל על תקומתו. כשם שעלינו לראות את עצמנו שותפים לכם בכל הזוועות והמוראות שהתנסיתם ועודכם מתנסים בהם, כן עליכם לראות עצמכם, אם לא בפועל אזי בכוח, שותפים למערכה הציונית שלנו. המערכה הזאת לא פסקה אלא התחדדה בשנות המלחמה העולמית. היא התחדש ביתר שאת למחרת השלום. בלי נצחון בעלי הברית אין קיום לעמנו בעולם. אך נצחונם כלבד אינו מבטיח את תקומתנו. הוא רק יאפשר לנו את המשך ההיאבקות.